

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 407/2018 rd

Skriftligt spørgsmål om inverkan av praxis för anlitande av lärarvikarier på tryggheten av skoldagen och elevernas inläring

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørsmål SS 407/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Satu Taavitsainen /sd:

Är ministern medveten om praxisen för att verka som lärarvikarie vid sidan av sin egen verksamhet,

på vilket sätt har ministern sett till att barnens rätt att få undervisning enligt läroplanen samt tillräckligt med inlärnings- och skolgångsstöd förverkligas när en klass saknar en egen lärare och det har inte anlitats en lärarvikarie eller när klassläraren är tvungen att undervisa en annan klass samtidigt,

hur har ministern sett till att elevens rätt till en trygg studiemiljö genomförs i de kommuner där praxisen för att verka som lärarvikarie vid sidan av sin egen verksamhet är i bruk,

känner ministern till elevernas oro i allvarliga farosituationer under tiden läraren verkar som lärarvikarie vid sida av sin egen verksamhet, till exempel om det i skolan börjar brinna eller en person som betar sig våldsamt tränger sig in i skolan eller om det uppstår ett gräl mellan elever i klassen,

på vilket sätt har ministern säkerställt att barnen ges lika möjlighet till en högklassig grundläggande utbildning runt om i Finland i och med att vissa kommuner tillämpar en praxis för att verka som lärarvikarie vid sidan av sin egen verksamhet,

hur har ministern säkerställt barnens säkerhet när eleverna är i klassrummet utan en vuxen, då läraren undervisar två klasser samtidigt,

anser ministern att praxisen för att verka som lärarvikarie vid sidan av sin egen verksamhet främjar skolgemenskapens säkerhet och trivsel och

hur har ministern sett till att lärarna orkar, främja deras arbetshälsa samt möjligheter att delta i fortbildning, då undervisning vid sidan om den egna verksamheten är en allmän praxis i många kommuner?

Som svar på detta spørsmål anför jag följande:

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 407/2018 rd

Lagstiftningen förutsätter en trygg studiemiljö på alla utbildningsnivåer. Enligt 29 § i lagen om grundläggande utbildning har den som deltar i utbildning rätt till en trygg studiemiljö. Med detta avses fysisk, psykisk och social trygghet. Enligt 2 § i arbetarskyddslagen har utbildningspersonalen rätt till en trygg arbetsmiljö. Utgångspunkten för ordnande av utbildning är att säkerställa elevernas och personalens säkerhet i alla situationer.

Vid ingången av 2014 trädde lagändringar för att förbättra arbetsron i skolor och vid läroanstalter samt delaktighet i kraft. Utbildningsanordnarens skyldighet att främja elevernas och studerandes delaktighet lades till i samband med ändringen av lagstiftningen om arbetsro i skolorna. Lagstiftningsändringarna gav undervisnings- och utbildningsanordnarna nya metoder för att förbättra arbetsron i skolor och vid läroinrättningar samt uppdaterade befintliga rutiner. Genom lagstiftningsändringarna förbättrades lärarnas och rektorernas möjligheter att säkerställa en trygg studiemiljö som hör till deras uppgifter.

Lagen om elev- och studerandevård som trädde i kraft år 2014 däremot stärkte redan tidigare säkerhetsanvisningarnas som tillämpades inom elev- och studerandevården. Skolor och läroinrättningar bör ha en elev- och studerandevårdsplan, i vilken beskrivs skolornas eller läroinrättningarnas metoder för såväl förebyggande samarbete som stöd för den enskilda eleven eller studerande, då när han eller hon är i behov av hjälp. För att främja hälsa och säkerhet ska varje skola och läroinrättning ha en plan för att förebygga och ingripa vid mobbning, våld och trakasseri. Dessutom ska skolorna och läroinrättningarna ha en plan för hur man vid plötsliga kriser och hot- och farosituationer ska handla.

Elever har rätt att få undervisning enligt läroplanen varje arbetsdag. Undervisningsanordnaren, i praktiken skolans rektor, har det övergripande ansvaret för undervisningsarrangemang i särskilda situationer. Rektorn ska se till att undervisningsarrangemangen överensstämmer med lagen i alla situationer.

I ett avgörande från år 2017 gav arbetsdomstolen riktlinjer, enligt vilka det är möjligt att vid behov kräva att en lärare vid sidan av sitt eget arbete undervisar en annan klass om man inte hittar en vikarie till klassens lärare som plötsligt och överraskande blir frånvarande, tills det ordnas en vikarie (TT 2017:22). Undervisnings- och kulturministeriet understryker dock att detta förfarande ska begränsas till överraskande och plötsliga situationer. Det centrala är att man omedelbart börjar leta efter en vikarie när arbetsgivaren har fått kännedom om vikariebehovet. Att en lärare tar hand om en annan klass vid sidan av sitt eget arbete kan inte ses som en etablerad metod.

Helsingfors 5.11.2018

Undervisningsminister Sanni Grahn-Laasonen